

10. Хренников И. Трудовые резервы // Smart Money. — № 15. — 2009. — С. 31—34.

11. Экономико-политическая ситуация в России 07/2011. Российская экономика в текущем году: основные тенденции. // Научный вестник Института экономической политики им. Гайдара. ру. Обзор «Российская экономика. Тенденции и перспективы». Авторский коллектив ИЭП. Стр. 2—5. <http://www.iep.ru/>

12. Экономико-политическая ситуация в России 06/2011. Инвестиции в реальный сектор экономики. Иностранные инвестиции // Научный вестник Института экономической политики им. Гайдара. ру. Обзор «Российская экономика. Тенденции и перспективы». Авторский коллектив ИЭП. Стр. 31—42. <http://www.iep.ru/>

13. Эффективная Россия: производительность как фундамент роста. (Исследование McKinsey & Company и McKinsey Global Institute (MGI)). — М.: 21.04.2009, <http://gtmarket.ru/news/state/2009/04/29/1986>.

14. Ясин Е. Без паники! Кризис продолжается // Российская газета. — № 2. — 2011. — С. 1.

УДК 336.76

Н. С. Рязанова,

канд. экон. наук, доцент кафедры фінансових ринків,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ОКРЕМІ КОНЦЕПЦІЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Сталий, тобто стійкий до ризиків розвиток ринку довгострокових цінних паперів значною мірою залежить від його інформаційної складової. Учасники цього ринку — емітенти цінних паперів, інвестори і кредитори, депозитарії та реєстроутримувачі, біржі та представники позабіржової торгівлі цінними паперами — для оцінки поточної кон'юнктури ринку та її прогнозування потребують потужної інформаційної підтримки. Остання необхідна і для мінімізації ризиків цього ринку.

Незважаючи на важливість інформації у житті суспільства, практика свідчить, що сучасний рівень людської свідомості поки не достатній для всебічного осягнення її сутності. Хоча розповсюдженням є розуміння, що інформація асоціюються з відомостями, даними, знаннями тощо і передається у вигляді повідомлень, існує думка, що *інформація* є однією з фундаментальних категорій, яка поруч з категоріями «речовина» та «енергія» є найважливішою у сутності світу, і дати їй вичерпне

визначення неможливо. Аналогічним «невизначуваними» поняттями, наприклад, в математиці є поняття «точка» та «пряма», які повсюдно використовуються у математиці, але самі вони поки не визначені за допомогою більш елементарних понять [1].

Є точка зору, що людське суспільство представляє собою інформаційну систему, і його розвиток залежить від кількості інформації, яка сприймається та перетворюється його членами [2]. Розвиток людства завжди супроводжувався появою нових інформаційних технологій, що радикально підвищували поінформованість суспільства, міняли свідомість та збільшували обсяг і глибину людських знань, піднімали загальний рівень культури. Тільки за чотири роки (2006—2010) обсяг інформації збільшився у шість разів [3]. Дослідженню ролі інформації у суспільстві присвячено чимало робіт. Зокрема, у 1956 р. американський економіст французького походження Жерар Дебрє (Gerard Debreu, 1921—2004) у роботі «Ринкова рівновага» запропонував інформаційно-економічну модель суспільства рівноваги, за що у 1983 р. отримав Нобелівську премію [4, с. 335—336].

Одним з перших відомих нині напрямків дослідження інформації є спроби оцінити її кількість. Вагомий внесок у цю роботу було зроблено 1928 року працею американського інженера-електронщика Ральфа Хартлі (Ralph Vinton Lyon Hartley, 1888—1970) «Передача інформації» [5]. Він ввів логарифмічну міру інформації $H = K \log_2 (M)$, відому нині як «хартлієвська кількість інформації», що визначає її кількість за допомогою логарифму числа можливих послідовностей символів коду, що передається у повідомленні довжиною n . Згодом, у 1949 р. американський інженер-математик Клод Шеннон (Claude Elwood Shannon, 1916—2001) і науковець-математик Уоррен Уівер (Warren Weaver, 1894—1978) написали роботу «Математична теорія зв'язку», у якій пропонували визначати кількість інформації з використанням вірогідносних методів [6, с. 42—43]. Ця праця узагальнювала результати Р. Хартлі та його попередників і сформулювала кількісну концепцію інформації на основі поняття «інформаційна ентропія», як міри невизначеності або непередбачуваності інформації¹. У контексті інформації ентропія розуміється як той мінімум інформації, що необхідно отримати для ліквідації невизначеності. Після цього під інформацією у науці почали розуміти не будь-які

¹ У науку поняття ентропії введено у 1865 р. німецьким фізиком, автором другого закону термодинаміки — Рудольфом Клаузіусом (Rudolf Julius Emanuel Clausius, 1822—1888).

мацією у науці почали розуміти не будь-які повідомлення, що передаються у системі зв'язку, а лише ті, що зменшують невідзначеність у її одержувача: чим більше зменшується така невідзначеність, тобто, чим більше знижується ентропія повідомлення, тим вище інформативність повідомлення. Відома нині як інформаційна концепція К. Шеннона, вона стала основою процесу оптимізації кодування сигналів з метою підвищення пропускної здатності засобів зв'язку. Але ця концепція представляє лише синтаксичні відношення між сигналами, знаками та повідомленнями. Вирішуючи задачі кодування та передачі інформації на основі вірогіднісної міри інформації, кількісна концепція інформації не претендує на оцінку змісту (семантики) інформації та її корисності (прагматичності) — тобто її цінності.

Для учасників ринку цінних паперів і на сьогодні залишається невирішеним питання повноти, достовірності та вчасності отримання інформації. Несхожість у розумінні та тлумаченні, зумисне її викривлення є, серед іншого, чинниками асиметрії інформації на сучасному ринку цінних паперів. Суспільство намагається мінімізувати асиметричність інформації на фінансовому ринку запроваджуючи, зокрема, стандарти звітності, вимоги до розкриття інформації тощо. Але проблема інформаційної асиметрії залишається, і без її вирішення неможливо досягти сталого, стійкого до ризиків, функціонування ринку цінних паперів.

Список літератури

1. Могилёв, А. В. Информатика : Учеб. пособие для вузов / А. В. Могилёв; А. В. Могилёв, Н. И. Пак, Е. К. Хённер. — М. : Академия, 1999. — 816 с.

2. История информатики и философия информационной реальности: учеб. пособие / под ред. Р. М. Юсупова, В. П. Котенко. — М.: Академический Проект, 2007. — 429 с.

3. Сазонець О. М. Інформатизація світогосподарського розвитку: навч. посібник / О. М. Сазонець. — К. : Центр учбової літератури, 2008. — 224 с.

4. Юзвизин И. И. Основы информациологии: учебник для высш. и сред учеб.заведений / И. И. Юзвизин. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Информациология, 2000. — 517 с.

5. Демин А. И. Информационная теория экономики: Макромодель / А. И. Демин. — М. : Палев, 1996. — 347 с.

6. Копылов В. А. Информационное право: учебник / В. А. Копылов. — 2-е изд., перераб и доп. — М. : Юрист, 2002. — 512 с.